

Etnička paradigma i etika odgovornosti

PIŠE: NIKOLA SAMARDŽIĆ

Proglašenje nezavisnosti Kosova Srbija je dočekala u skladu s dnevnim potrebama svojih monopola i monopolista: političkih, ekonomskih, klerikalnih i bezbednosnih. Nezavisnost Kosova je tek u poslednjoj deceniji postala tabu srpske javne i čaršijske politike. Tome je doprinela NATO intervencija 1999. Intervencija je bila usredsređena na poluge režimske represije koje su se koristile i protiv srpske opozicije, i zaustavila vojno i policijsko nasilje, uključujući pokušaj masovnog proterivanja Albanaca, i potkopala osnove srpskog režima koji je pao naredne godine. Ali je, isto tako, na srpskoj strani proizvela čitavu političku ideologiju, više smišljenu nego reaktivnu, smeštenu u zvaničnu propagandu, usredsređenu protiv ulaska Srbije u NATO, koja bi podrazumevala dubinsku reformu bezbednosnih struktura,

i pretresanje svake pojedinačne uloge u ratnoj agresiji, ubistvima, etničkom čišćenju i pljački. Ta ideologija je održavala zvaničan i nezvaničan kurs šovinizma, antievropeizma i putinizma. Prećutkivanjem njenih stvarnih pobuda, NATO intervencijom se nastavilo manipulirati i nakon 2000, podsećanjem na suviše ljudske žrtve i uništavanje infrastrukture, na greške čiju cenu plaćaju svi aktivni i pasivni učesnici, uključujući srpsku političku kulturu, NATO, i same kosovske Albance.

Jedan od tragičnih odgovora na najavu obnove tradicionalne represivne srpske politike, koja je nastupila nakon ubistva premijera Đinđića i formiranjem prve vlade Vojislava Koštunice, bila je albanska pobuna iz 2004, koja je u svemu bila odraz stvarnih ili izmišljenih pobuda. U svakom slučaju, o izvesnom putu kosovskih Albanaca u

IZMEĐU PROŠLOSI I BUDUĆNOSTI

Piše: Bashkim Hisari

Proteklih meseca Kosovo je prošlo kroz težak period, kada su na proveri bili snaga i efikasnost delovanja njenih struktura i institucija. Beskrajni nesporedni izmeđi političkih partija i međusobno nepoštavanje, karakterisali su politički život države koju je dosad priznalo 75 zemalja članica UN i koja očekuje nova priznanja i integraciju u EU. Takva atmosfera bacila je senku i na započeti kosovsko-srpski dijalog koji se održava u Briselu.

U dosadašnja tri kruga dijaloga sa Srbijom, kosovska delegacija je nastojala da bude kreativna, ali i što manje popustljiva, kako bi izbegla kritike domaće javnosti i bila proglašena za izdajničku. Kosovo je u razgovore ušlo sa narušenim imidžom zemlje, bez političke sigurnosti, privrednom stagnacijom i socijalnom bedom. Samo nekoliko dana pre početka razgovora nije imalo stabilnu Vladu i ostale institucije sistema. Parlament je bio raspušten, a zemlja bez izabranog predsednika. Celokupnu političku atmosferu pred sam početak dijaloga opteretio je i izveštaj Dika Martija, specijalnog izvestioca Saveta Evrope (SE), po kome su bivši komandanti Oslobođilačke vojske Kosova (OVK)

odigrali ključnu ulogu u kriminalnim aktivnostima u regionu tokom protekle decenije. Takođe, i neregularnosti i izborne manipulacije tokom vanrednih parlamentarnih izbora i izbora predsednika zemlje. Kosovska delegacija nije bila dovoljno pripremljena, još uvek nema tačno utvrđenu strategiju i agendu, niti unutrašnji konsenzus. U delegaciji nema predstavnika lokalnih Srba. Tek uoči početka dijaloga, vlada je za šefa pregovaračkog tima Kosova imenovala Editu Tahiri. O dijalogu nije bilo valjanog dogovora između političkih partija, a razgovori između Prištine i Beograda počeli su bez odobrenja Skupštine.

Kompromis postignut početkom aprila ove godine između lidera vladajućih koalicionih partnera Demokratske partije Kosova (DPK) i Alijanse za novo Kosovo (ANK) sa liderom najveće opozicione partije Demokratskog saveza Kosova (DSK), da za predsednika kandiduju general-majora kosovske Policije Atifetu Jahjagu bio je važan dokaz njihove spremnosti da se prevaziđe kriza koja je nastala zbog neustavnog izbora Bedžeta Pacolija za predsednika i predstavlja početak konstruktivne saradnje na dobrobit svih građana. Atifete Jahjaga izabrana je za predsednicu Kosova kao prva žena na čelu države. Za nju je glasalo 80 od 100

nezavisnost od Jugoslavije i Srbije, otvorenije se i racionalnije govorilo pod utiskom brutalnog gušenja albanskih demonstracija iz 1981, ili tokom devedesetih kad se nagađalo o podeli Bosne. Isto tako je već decenijama jasno da kosovski Albanci ne žele da ostanu u bilo kakvom državnom okviru bilo koje jugoslovenske zajednice, najodgovorniji političari na albanskoj ili srpskoj strani su, u najboljem slučaju, spekulirali oko mogućnosti uspostavljanja konfederativnih odnosa, i takođe je bilo izvesno da kosovske Albance mogu zadržati i odvratiti snažna represija ili pokušaj masovnog proterivanja koji se, između ostalog, odigrao 1999, u što je imala neposredan uvid čitaja svetska javnost.

Upravo rukovođena iskustvima otpora zvaničnoj Srbiji samih kosovskih Albanaca, srpska vlast je, sa svojim neformalnim strukturama, nakon 1999, uspešla da sačuva, i razvije sistem paralelnih institucija nezavisnih od Prištine. Logika Miloševićevog zločinačkog poduhvata sačuvana je upravo u separatističkim tvorevinama u Bosni i na Kosovu koje su izdržale test vremena i pritisaka, a jednako su postale odraz etničke nacionalističke realnosti i organske moći evropskih institucija. Takve odluke i razvoj

događaja, srpska javnost gotovo je plebiscitarno prihvatila, u najboljem slučaju u smislu odgovora na nacionalne separatizme „svih drugih“ koji su se, sa srpske strane, optuživali za nasilan raspad Jugoslavije. Proglašenjem kosovske nezavisnosti 2008, i odlukama većine članica UN, SAD i značajnih suseda Srbije, uključujući Crnu Goru, Beograd je i formalno ostao bez ikakvih ingerencija nad Prištinom. Ali je i Priština ostavljena bez stvarne vlasti na severu Kosova. Taoci takvog razvoja događaja ostali su Srbi u kosovskim enklavama, Albanci na jugu Srbije i njihove neznatne manjine u srpskim gradovima. I ponovo je učinjena neizvesnom sutrašnjica dobrosusedskih odnosa, etničke trpeljivosti, možda i, u daljoj budućnosti, smanjenja etničkih razlika asimilacije.

Kosovsko pitanje zaustavilo je integraciju Srbije u EU i NATO, dopuštajući razvoj antiamerikanizma, antievropeizma, putinizma, klerikalizma i uličnog huliganskog banditizma. Zaustavljajući sopstveni razvoj, Srbija je izolovala i zaustavila Kosovo. Više od etničkih i kulturnih razlika, koje su u XXI veku sve manje smislene, Srbija i Kosovo se razlikuju samo po stupnju siromaštva, predrasuda i samoće.

prisutnih poslanika u kosovskom parlamentu koji ima 120 mesta. Druga kandidatkinja Suzan Novobrdali iz Alijanse za novo Kosovo dobila je 10 glasova. Protiv su bili samo predstavnici Pokreta „Vetëvendosje“ (Samopredeljenje) koji su saopštili da ne žele da glasaju za kandidaturu proizašlu iz nagodbe nekoliko političkih partija, a nije po volji naroda. „Vetëvendosje“ se protiv i dijaloga između Kosova i Srbije.

Nakon polaganja zakletve, 36-godišnja Jahjaga, obraćajući se poslanicima u nekoliko navrata na srpskom i engleskom jeziku, rekla je da je jedan od njenih prioriteta uspešan završetak dijaloga između Kosova i Srbije i obećala da će rešenja dijaloga biti „evropska...“

„U ovom procesu naše dve zemlje bile su prinuđene da dele prošlost. Biće prinuđene da dele i budućnost. Pošto ne možemo promeniti prošlost mi ćemo izgraditi budućnost, učeći se na greškama prošlosti. Dijalog će imati uspeha. Nakon njegovog okončanja regionu će se vratiti mir i stabilnost“, kazala je Jahjaga.

Odmah posle postignutog sporazum političkih subjekata i konsenzualnog izbora predsednika Kosova, EU je uputila čestitke, ukazujući na potrebu nastavka dijaloga sa Beogradom. Međutim, većina Kosovara više bi volela da im čestitke stignu u formi ukidanja viza, potpisivanja Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju i za predaju aplikacije za članstvo u EU. Mnogi su skeptični

i ne veruju da će takve „čestitke“ stići čak i posle okončanja dijaloga.

Dolazak Atifete Jahjage na čelo Kosova trebalo bi da stavi tačku na „predsedničku krizu“, odloži vanredne kosovske parlamentarne izbore i omogući promenu Ustava, kako bi njenog naslednika građani direktno birali. Jahjagin izbor trebalo bi da predstavlja pozitivan signal za političke partije da konstruktivno deluju i pokažu veću spremnost za saradnju sa Vladom i novom predsednicom, a time odigraju i pozitivnu ulogu u nastavku dijaloga, kako bi došlo do pomaka u korist svi građana. Međutim, unutrašnja politička kriza praćena raznim negativnim izveštajima i javnim debatama u međunarodnim krugovima po kojima na Kosovu kohabituju organizovani kriminal i politika, izolovali su domaću političku elitu unutar granice zemlje. Sa takvim statusom dovodi se u opasnost ne samo međunarodni položaj, već i državotvornost, kao i uspeh dijaloga sa Beogradom

Treća runda dijaloga između Kosova i Srbije završena je 15. aprila. Do sada se razgovaralo o katastrofama, telekomunikacijama, predsedavanju CEFTI i izgledu carinskih pečata, električnoj energiji, matičnim knjigama i veoma teškom i kompleksnom pitanju slobodi kretanja, koje sadrži i pitanja registarskih tablica, ličnih karata, pasoša i vozačkih dozvola. Iako se očekivalo

Pokretanjem „tehničkog dijaloga“ Prištine i Beograda tek su odškrinuta vrata razuma i političke komunikacije za koju je najvažnije da bude racionalna i dobronamerna. Sama karakterizacija toga procesa ukazuje na obostrano potcenjivanje zdravog razuma kad se najvažnija životna pitanja ne smatraju političkim niti suštinskim, i prilagođavaju najprizemnijim dnevopolitičkim interesima. Kao da statutarne pitanja, velikodržavna, velikonacionalna, u XXI veku nisu relikv prošlosti, i gotovo irelevantna u svetlu konkretnih potreba stvarnih, živih ljudi, ekonomskih, kulturnih, obrazovnih. U tom smislu je pokretanje dijaloga, za koje su zaslužni pritisci Brisela i Vašingtona, dok je očigledno neraspoloženje Moskve, a opstrukcije zasad gotovo uvek delotvorne, ukazalo je na jednu zanimljivu okolnost: da su odluke koje ne odgovaraju balkanskim zvaničnicima, u ovom slučaju Prištini i Beogradu, zapravo veoma korisne za društveni razvoj i dugoročnu perspektivu. Da Priština i Beograd upravljaju, vladaju samo manipulisanim, fabrikovanim emocijama, umesto da su javni servis građana i njihovih potreba i interesa. Drugim rečima, pristajanjem na dijalog, Priština je priznala da je nezavisnost Kosova nedovršen i u

važnim segmentima sporan proces, i da se demokratizacija kosovskog društva, izgradnja etničkog poverenja i saradnja sa susedima ne odvijaju u skladu sa savremenim evropskim standardima. Isto tako, Beograd je, postavljanjem visokog činovnika profesionalne diplomatije poslova za šefa pregovaračkog tima, odnose s Prištinom smestio u domen spoljne politike. U ovom trenutku, za kosovske albanske nacionaliste je „pobeda“ samo ishod koji vodi srpskom priznanju kosovske nezavisnosti i suvereniteta na celoj teritoriji Kosova. Za zvanične srpske nacionaliste „pobeda“ je zaustavljanje lanca priznanja kosovske nezavisnosti, održanja i eventualni dalji razvoj paralelnih srpskih institucija na severu Kosova, i zadržavanje Kosova u stanju fizičke i institucionalne izolacije. Prednost Beograda, koja bi se razumela u smislu interesa nove generacije miloševićevske nomenklature koja je isključivo upravljala svim oblicima zvaničnih i nezvaničnih odnosa s Kosovom, od Svičanovića i Čovića do Stefanovića, u ovom trenutku je „tehnički“, a ne „politički“ karakter pregovaračke pozicije i samog pregovaračkog tima, dok je Priština pregovore podigla na najviši državni nivo.

da će se postići neki sporazum, nije došlo do nekog konkretnog rezultata, sem što je konstatovano da je postignut napredak i da su razgovori vođeni u pozitivnoj i konstruktivnoj atmosferi. To je pre svega, posledica činjenice da obe strane imaju sasvim oprečne stavove i što se razgovori odvijaju po sistemu dane. Nedostaje politička volja da se dođe do konkretnih rezultata na terenu, da se potpiše neki protokol o saradnji, zbog čega se stiče i utisak da se dijalog odvija reda radi i samo zbog pritiska Brisela.

Šef srpskog pregovaračkog tima Borislav Stefanović ističe da će se razgovori voditi i o statusu Kosova. Šefica kosovske delegacije Edita Tahiri tvrdi da su to tehnički razgovori i da sa Srbijom nema govora o političkim temama, kao što su nezavisnost, teritorija, podela.

Imajući u vidu probleme sa kojima su se u prošlost suočavali Srbi i Albanci, razgovori koji se vode u Briselu mogu da otklone neke prepreke da obe države bolje saraduju i ostvare svoje aspiracije za evrointegracije.

Međutim, države EU nemaju zajednički stav prema Kosovu. Pet država članica EU odbija priznanje nezavisnosti Kosova Direktor za Zapadni Balkan službe za spoljne poslove EU Miroslav Lajčak je u raspravi u Spoljnopolitičkom odboru Evropskog parlamenta stavio do znanja da „podela Kosova nije predmet

razgovora za Evropsku uniju“. Suprotne tome, član evropskog Parlamenta Čarls Tenok zalaže se da se „pitanje podele Kosova uključi u dijalog između Prištine i Beograda“. Pre početka dijaloga EU je ponudila Srbiji ubrzani ulazak u članstvo, uz stav da se mora „ići napred ka rešavanju statusa Kosova“. Kosovo nije dobilo nijedno konkretno obećanje. Nije započet nijedan integracioni proces i Kosovo je ostalo jedina zemlja u regionu koja nije obuhvaćeno liberalizacijom viznog sistema. Ukoliko Srbija u integracione procese uđe pre Kosova, distanca između njih će se povećati. Srbija bi mogla upotrebiti veto i Kosovo bi ostalo tamo gde je, a to bi imalo velike posledice za novu državu. EU nikako ne bi smela da dozvoli da se povećava distanca između Kosova i Srbije, jer bi to značilo katastrofu za čitav region.

Imajući sve to u vidu, teško je predvideti i biti optimista da će dijalog rezultirati potpisivanjem bilo kakvog ozbiljnog sporazuma, koji bi deblokirao sadašnje stanje i normalizovao odnose između Kosova i Srbije i time ubrzao njihovo članstvo u EU.

Ono što ohrabruje jeste činjenica da je na Kosovu postignut značajan napredak u realizaciji prava za srpsku zajednicu i njihovu integraciju u kosovsko društvo. Srbi su učestvovali na izborima i u novom sazivu Skupštine Kosova imaju 13 poslanika, funkciju

Kosovsko pitanje i dalje se zasniva na specifičnom položaju Albanaca u jugoslovenskoj zajednici. U Jugoslaviji su Albanci i Mađari bili dve najveće neslovenske zajednice. Time su i kapaciteti njihove integracije bili jasno ograničeni kulturnim, zapravo jezičkim razlikama. Albanci su, zahvaljujući svome broju, naseljenosti tla i priraštaju, postepeno sticali konstitutivna prava. Taj proces im je, naizgled paradoksalno, omogućavao da sve otvorenije iskazuju svoja nezadovoljstva mestom u jugoslovenskoj federaciji, zahteve za formiranjem posebne federalne jedinice, napokon i sticanjem potpune nezavisnosti, i nije se odbacivala unija sa Albanijom ili, u skladu sa opštom etničkom paradigmom jugoslovenske federacije, otpljenje od Makedonije. Zato bi se, u slučaju dugoročnog uspeha etničke paradigme, koja bi dovela do raspada Bosne i Kosova, postavilo, kao najozbiljnije, upravo makedonsko pitanje.

Na Beogradu je ponovo najveća odgovornost, u skladu sa stepenom odgovornost za čitav proces jugoslovenske dezintegracije, kako da završavi dalje etničko paranje, kidanje Zapadnog Balkana, a da istovremeno svome političkom društvu položi sve račune etnocentrične, antievropske,

antiameričke i antijugoslovenske propagande iz poslednjih deset godina. Za Beograd to nije primamljiv izbor, i zato se odlazu, prepuštajući jednoj neodređenoj budućnosti, sva racionalna rešenja, koja su jednostavna, dugoročno održiva i ljudski plemenita ukoliko se napusti etnička paradigma. Isto važi za kosovske Albance. Cena njihove pripadnosti Srbiji i Jugoslaviji bila je izuzetno visoka. Ali je njihova ekonomska, poslovna, kulturna, obrazovna, socijalna, time i politička perspektiva u jugoslovenskoj zajednici zapravo bila jedan od lokalnih okvira opšte evropske perspektive. U Jugoslaviji se, uporedo s pozitivnom, odigravala, međutim, i njihova negativna kolektivna diskriminacija, u kojoj su učestvovala sve jugoslovenske nacije.

Budućnost u apsolutnoj ili relativnoj izolaciji, pre svega kulturnoj i ekonomskoj, koju bi podrazumevala apsolutna odanost sopstvenoj etničkoj paradigmi i samozaljubljenosti, izgleda privlačno samo u prividu stvarnosti određene istorijskim, dedovskim, uzvišenim interesima. Uspešnost tradicionalnog balkanskog društva ogleдалa se upravo u upornom, nekad i nasilnom održanju privida, obmana i laži kolektivizma.

potpredsenika predsedništva Skupštine, zamenika premijera i tri ministarska mesta u novoj kosovskoj vladi. Formirane su nove opštine sa srpskom većinom, (Gračanica, Ranilug, Klokot i Parteš i proširena opština Novo Brdo). Međutim, zvanični Beograd njih ignoriše, ne priznaje i ne dozvoljava im da deluju slobodno. Srpske vlasti igraju dvostruku ulogu: s jedne strane, govore o evropskim integracijama, a sa druge, stvaraju front protiv suseda. Deluju destruktivno i sabotiraju da se na Kosovu postigne politička stabilnost. Srpski lideri upućuju poruke da je neophodno postići istorijski sporazum između Albanaca i Srba, što u suštini podrazumeva podelu Kosova i uporno naglašavaju da sa Kosovom neće potpisati bilo kakav sporazum koja bi podrazumevao priznavanje nezavisnosti. Oni zagovaraju bojkot izbora, popis stanovništva, ne priznaju kosovske zakone, onemogućavaju funkcionisanje sudova i tužilaštva, ne dozvoljavaju ulazak na teritoriji Srbije sa kosovskim dokumentima isl. Na Kosovu pripadnici manjinske srpske zajednice ne priznaju potpuno neutralnu kosovsku zastavu i himnu, niti ovdašnje zakone, grade škole, ambulante, uspostavljaju i finansiraju srpske paralelne institucije. To svakako ne ide u prilog uspehu dijaloga.

S druge strane, Kosova ima ograničenu suverenost, nema gotovo nikakvu mogućnost da kontrolišu

područje severno od Ibra nastanjeno većinskom srpskim stanovništvom. Nova kosovska država ima vladu sa 6 zamenika premijera i 138 političkih savetnika. Kosovo ima samo 4 lokomotive i enormno veliki broj benzinskih pumpi, motela i hotela. Ono je najizolovanija zemlja na Balkanu, čiji građani ne mogu da putuju u EU, pa čak ni u neke zemlje regionu. Organizovani kriminal je na najvišem nivou. Nezaposlenost dostiže cifru od oko 50 odsto, među nezaposlenima najviše je mladih. Prema proceni Svetske banke siromaštvo dostiže cifru od 32 odsto, a krajnje siromaštvo, 18 odsto. Međunarodni monetarni fond rangirao je Kosovo na 158. mesto po bruto domaćoj proizvodnji. Carine su objavile da je prošle godine Kosovo izvezlo roba u iznosu od oko 300 miliona eura, ali da je uvoz iznosio 2,3 milijarde eura, što znači da je deficit oko 2 milijarde eura. Transparency Internacional rangirao je Kosovo među 10 najkorumpiranijih zemalja na svetu.

Bez obzira na to što u kosovskoj javnosti ima puno govora i špekulacija u vezi sa dijalogom, poput kvalifikacije da je dijalog novo nastojanje za nove pregovore o statusu, što će dovesti u pitanje nezavisnost i teritorijalni integritet, da je dijalog inspirisala Evropska unija koja želi da pomogne Srbiji da dobije status kandidata za članstvo u EU.

Odgovornost se na ovom stadijumu razvoja događaja mora usredsrediti na zvaničnike u Prištini i u Beogradu. Svaka sugestija, koja bi se odnosila na konačni status, nudi i jednoj i drugoj strani olakšavajuću okolnost da rešavanjem ili nerešavanjem ne donesu nikakvu korisnu odluku. Brisel i Vašington su bili na dobrom tragu kad su precizno definisali domen političke i institucionalne odgovornosti. Jedina korisna sugestija bila bi da se postepeno pojačavaju i konkretizuju pritisci na obe administracije. Stanje zamrznutog sukoba odgovara više nacionalistima u Beogradu. Samoizolacionizam, naročito distanciranje od jugoslovenskog okruženja, više odgovara nacionalistima u Prištini. Pri tom je stalno prisutna opasnost da usput stradaju Bosna i Makedonija, ne pominjući evropsku perspektivu Kosova, Srbije i Zapadnog Balkana. Ne postoji racionalan srpski nacionalni interes izvan zajedničke evropske budućnosti celog naroda, koje podrazumeva brisanje svih uspostavljenih granica i nastavka uzajamne bliskosti, saradnje i asimilacije s nekadašnjim jugoslovenskim susedima. Ta budućnost mora pripasti i Albancima. I ne postoji racionalan srpski nacionalni interes izvan njihove evropske i demokratske perspektive.

Sa druge strane, da je status Kosova definitivno rešen i da o tome nema rasprave sa Beogradom isl. Ipak, dijalog između Kosova i Srbije je izuzetno važan događaj, jer se odvija u međunarodnom kontekstu, posredstvom EU i uz podršku SAD, što bi trebalo da bude garant garant uspeha i normalizaciju odnosa, međusobnu saradnju i praktično rešavanje nagomilanih problema građana. To ujedno pruža i priliku da političke strukture obe države naglase opredeljenje za jačanje svojih pozicija u regionu i sposobnost u angažovanju na ekonomskom i diplomatskom planu.

Sigurno je da dijalog između Kosova i Srbije ne može promeniti prošlost. Albanci i Srbi moraju se okrenuti budućnosti i omogućiti da dijalog bude šansa za budućnost oba naroda. Uspeh dijaloga bio bi dobar primer svim zemljama u regionu koje teže demokratskim procesima, međunarodno priznatim ljudskim pravima i osnovnim slobodama, vladavini prava, pluralizmu i otvorenoj ekonomiji. Ujedno, dokazao bi da je moguće prevazići velike podele i sukobe i graditi čvrste veze, što bi bilo od koristi svima. To bi svakako doprinelo novom evropskom identitetu Kosova i Srbije, eliminisalo zastarelu politiku stalnog međusobnog sukobljavanja i ubrzalo proces za priključenje obe države evropskim integracijama.

KO JE NOVA PRESEDNICA KOSOVA

Skupština Kosova izabrala je Atifete Jahjagu za predsednicu Kosova na vanrednoj sednici 7. aprila. Za nju je glasalo 80 od prisutnih 100 poslanika u kosovskom parlament. Ona je do izbora bila zamenica direktora Kosovske policije. Jahjaga je prva žena koja je došla na čelu institucije predsednika Kosova i prva koju je izabrala vladajuća koalicija i opozicija.

Nova predsednica Kosova Atifete Jahjaga rođena je u selu Raškoc kod Đakovice i ima 36 godina. Četvrti je predsednik Kosova, a treći nakon proglašavanja nezavisnosti, 17. februara 2008. godine. U javnosti je bila malo poznata, ali veoma cenjena i sa visokim profesionalnim kredibilitetom u stručnim krugovima. Jahjagu njeni prijatelji opisuju kao apolitičnu osobu koja živi skromno sa mužem u jednom iznajmljenom stanu u prištinskom naselju "Bregu i Diellit" (Sunčani Breg).

Prema rečima američkog ambasadora Dela, ona se dan pre izbora probudila „ne pomišljajući da će se njen život promeniti“, ali se „u skladu sa dosadašnjim načinom života, kada je dužnost pozvala, odazvala bez oklevanja“. Del je smatra „dugogodišnjim prijateljem SAD“, koji i zaslužuje poštovanje svih koji su sa njom radili u proteklih 11 godina, od državnog sekretara Hilari Clinton do američkih policajaca na Kosovu“.

U kosovskoj policiji gde je bila angažovana od 2000. godine obavljala je različite dužnosti. Pre izbora, bila je zamenik generalnog direktora kosovske Policije. Sa činom general-majora policije ona je žena koja ima najviši policijski čin u jugoistočnoj Evropi. Diplomirala je na Pravnom fakultetu u Prištini. Završila je i studije na Univerzitetu Lester u Engleskoj, i postdiplomske studije iz oblasti kriminalističkih nauka na Univerzitetu Virdžinija u SAD. Usavršavala se u Evropskom centru za bezbednost "Džordž Maršal" u Nemačkoj i u Nacionalnoj akademiji FBI u Ministarstvu pravde SAD. U vreme kada se Kosovo suočava sa brojnim izazovima, javnost od Jahjage očekuje uveravanje da ima prihvatljiv program za sve građane, da iznese svoju viziju, ali istovremeno ima i dilemu, da li će ona dobiti poverenje naroda, ili će samo zato što je žena, vanpartijska ličnost i uspešan policajac biti dekor i marioneta kosovskog premijera Hašima Tačija.